

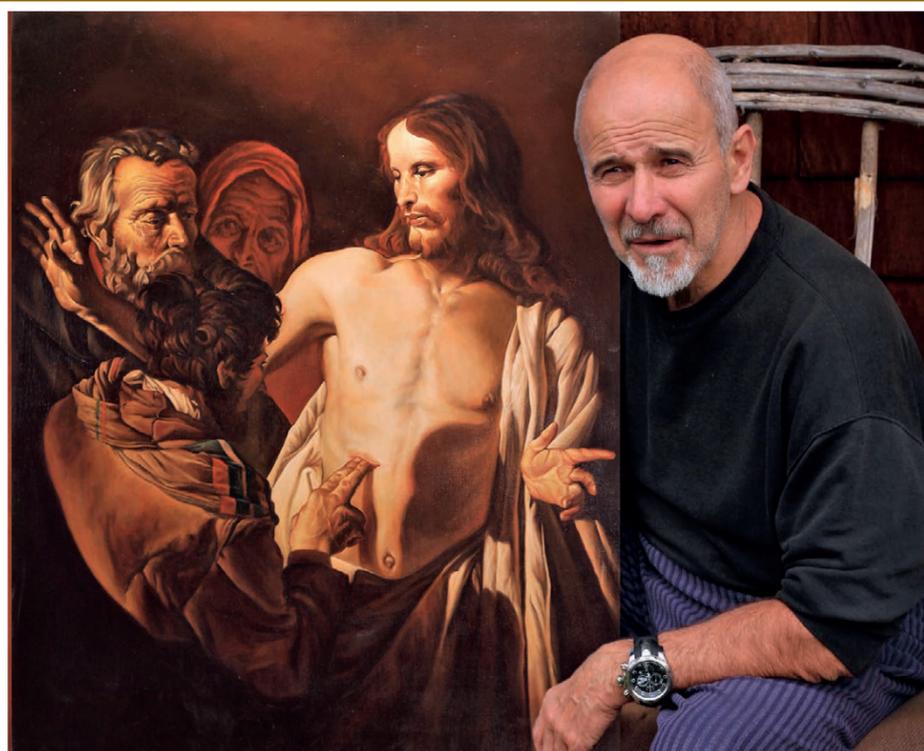
Toulání Rychnovem

s Josefem Vašákem a s Karlem Poláčkem

2023

Josef Vašák maluje své rodné město už hezkou řádku let. Jsem přesvědčen, že tu zná každý kout i ten nejzapadlejší. Dokáže se vcítit do jeho historie a umí vystihnout jeho atmosféru s neuvěřitelným citem. Z Vašákových obrazů na nás dýchne kouzlo pomíjivého času a obraz doby, která tu zanechala nesmazatelnou stopu, již nám právě on dokáže připomenout. Když jsem hledal průvodce pro výběr z jeho posledních prací, napadlo mě, „požádat o spolupráci“ dalšího rychnovského rodáka, spisovatele Karla Poláčka. Narodil se tady a i když opustil město velmi mlád, nepřestal ho milovat. Věnoval mu nesmrtelnou prózu *Bylo nás pět* a první díl své pentalogie *Okresní město*. Když jsem znovu pročítal jeho mistrovský text, nabyl jsem jistoty, že právě to je ta nejlepší volba. Tehdy Poláčkův román vyvolal ve městě velké pobouření a neúcta k jeho osobě trvala dost dlouho. Ale právě kouzlo tohoto textu dokazuje, jak měl autor své rodiště rád a jak dobře znal jeho obyvatele. Z každého řádku na nás dýchne laskavost, porozumění a dokonalé zobrazení doby, jež toto místo poznamenala a kterou se snaží Josef Vašák zachytit ve svých obrazech. Záměrně jsem opustil popisné údaje k prezentaci výtvarného díla a pevně doufám, že toto spojení neublíží ani jednomu ani druhému. Kdyby to vyšlo, budu spokojený.

Jan Tydlitát

**Rychnovská madona soška P. Marie.
Zbožná pověst vypravuje, že ji vyřezal
arcibiskup Arnošt z Pardubic a roku 1354
nebo 1356 daroval
zdejšímu kostelu.**

Profesor August Sedláček zjistil, že pochází ze 17. století, což stvrzuje její sloh a nápis na soše: A. D. 1690.

Domy na náměstí byly bachraté jako buchy na pekáči; jejich ctižádost nestrměla do výše a byly spokojeny svou objemností. Jenom budova okresního hejtmanství byla dvoupatrová. Na střeše nesla nápis ze světlých břidlicových tabulek: Vystavěno L.P. 1912. Nad všemi budovami čněla radnice s věží, na níž byl vymalován znak města. Modravý soumrak zahalil domy s podloubím, radnici i okresní hejtmanství a letní večer voněl živočišnou vůní kvetoucího hlohu, teplého žitného chleba a pokropeným prachem. Po ulici se táhly fůry s naloženým senem; u hydrantu se shromáždily služky; děti výskaly a mezi nimi radostně pobíhali psi se zakroucenými chvosty v podobě hodinového péra.

Okresní město – 1936

Nakladatelství Franze Kafky 1994

Kalendář s vybranými originálními texty z knihy *Okresní město* Karla Poláčka připravil PhDr. Jan Tydlitát

Josef Vašák www.vasak.cz, <https://joseph-art.deviantart.com/>

Foto Luboš Víteček

Grafická příprava a tisk UNIPRINT Rychnov nad Kněžnou

Vydal UNIPRINT, s.r.o. © 2022

Zima v Soukenické ulici, dnes začátek městské čtvrti Trávník.

Její počátky sahají až do první poloviny 16. století.

Země ztuhla a vzduch stál nehybně jako sloup. Krajina oněměla, jenom hejna chamtivých vran s drsným pokřikem se snášela do brázd, aby se pídila po potravě. Jitro malátně vstávalo z chuchvalců mlh. Na pavučinách visely korálky zmrzlé rosy. Na obloze rudě zářilo slunce, z komínů bachratých stavení stoupal modrý dým přímo k nebi, obyvatelé přidávali do kroku a den brzy pohasínal.

Leden 2023

pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle
						1 Nový rok	2 Karina	3 Radmila	4 Diana	5 Dalimil	6 Tři králové	7 Vilma	8 Čestmír
9 Vladan	10 Břetislav	11 Bohdana	12 Pravoslav	13 Edita	14 Radovan	15 Alice	16 Ctirad	17 Drahoslav	18 Vladislav	19 Doubravka	20 Sebastián Ilona	21 Běla	22 Slavomír
23 Zdeněk	24 Milena	25 Miloš	26 Zora	27 Ingrid	28 Otýlie	29 Zdislava	30 Robin	31 Marika					

Ivanská skála v lese Včelném s nápisem iniciovaným prof. Josefem Vycpálkem.

Jeho text stojí za přečtení: „V této samotě čeští bratři v dobách krutých pronásledování našli útulek poslední. Slzami předků zroseno toto místo. Budiž každému věrnému Čechu posvátno.“

Došli na pokraj lesa a kráčeli po cestě, kterou označovala tabulka s nápisem. Stezka dr. Aloise Fábery. Les zádumčivě hučel, ze svislých větví se sypalo uschlé jehličí a vonělo po houbách ... Milenci stanuli na pasece pokryté pařezy, kde rostly jalovcové keře a divizna. Zde se proháněl vánek a kolébal fialovými květy vrvice a vonělo po jahodách ... Tam na vrcholku pahorku byla besídka s umně vyřezávanou stříškou a na ní vrzala plechová korouhvička. Altánek byl označen tabulkou s nápisem Ztíšíš dr. Aloise Fábery.

Duben 2023

pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle
					1 Hugo	2 Erika	3 Richard	4 Ivana	5 Miroslava	6 Vendula	7 Heřman Velký pátek	8 Ema	9 Dušan Velikonoční neděle
10 Darja Velikonoční pondělí	11 Izabela	12 Julius	13 Aleš	14 Vincenc	15 Anastázie	16 Irena	17 Rudolf	18 Valérie	19 Rostislav	20 Marcela	21 Alexandra	22 Evženie	23 Vojtěch
24 Jiří	25 Marek	26 Oto	27 Jaroslav	28 Vlastislav	29 Robert	30 Blahoslav							

Max Löwy – Poláčkův zasilatel Julius Wachtl. Vážený občan, radní, skvělý zpěvák a první majitel automobilu značky Daimler ve městě.

Budova na křižovatce ulic Palackého, dříve Židovské a Hrdinů odboje podlehla v 70. letech minulého století asanaci.

Dům zasilatele Wachtla měl rozsáhlý dvůr, kde stály fůry s uhlím a kde se válelo plno rzivých obručí a různých odpadků. Tam postávali širokoplecí koně a z dlouhé chvíle hryzali voj. Za dvorem se vlnila pole, i bylo vidět do dálky, kde se zdvíhal pahorek, zarostlý hlubokým, černým hvozdem. Na temeni pahorku byla lysina ... Za jasného počasí se leskla, ale když potemněla, tehdy věděli obyvatelé okresního města, že se změní čas. Z hor vyplul nadmutý mrak a zastavil se nad zasilatelstvím Julia Wachtla. Počalo pršet rovným deštěm, klidným a vytrvalým deštěm. Ulice osiřely, jenom chvílemi bylo vidět venkovanku, která spěchala, majíc sukně přehozeny přes hlavu. Potulní psi se tiskli k dveřím a třásli se jako zimníci. Země navlhla a dýchala syrovostí; chvílemi zahučely stromy, nespokojeně otřásající korunami. Mezi východem a západem slunce čeřilo se nesmírné moře vteřin; den se spojil s nocí; i nebylo viděti počátku ani konce.

Červenec 2023

pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle
					1 Jaroslava	2 Patricie	3 Radomír	4 Prokop	5 St. svátek Cyril a Metoděj	6 St. svátek Jan Hus (1415)	7 Bohuslava	8 Nora	9 Drahlava
10 Libuše Amálie	11 Olga	12 Bořek	13 Markéta	14 Karolína	15 Jindřich	16 Luboš	17 Martina	18 Drahlava	19 Čeněk	20 Ilja	21 Vítězslav	22 Magdaléna	23 Libor
24 Kristýna	25 Jakub	26 Anna	27 Věroslav	28 Viktor	29 Marta	30 Bořivoj	31 Ignác						

Salla terrena u levého křídla Kolowratského zámku s majestátním barokním portálem chrámu Nejsvětější Trojice.

Budova zámku prošla velikou přestavbou ve 20. letech 18. století.

Přišel podzim, stříbrný naříkavý podzim. Listí se proměnilo v bronz, stromy zrezivěly jako staré obruče a tloukly holými větvemi. Vítr šelestil v křoví a honil po náměstí suché listí. Často se zatmělo nad zasilatelstvím Julia Wachtla a posupný mrak cedil sychravý déšť na ožebračenou zemi. Do okresního města přihrkaly žebříňáky a v nich seděli studentíci, vykrmení buchtami. Kolem vozů se nahrnuly ženy a ujímaly se chlapců a jejich kuříků. Venkované se loučili se svými dětmi, někteří hlučeli hartusivým hlasem, aby zastřeli pohnutí, jiní slzeli do svislých knírů a znamenali budoucí studenty křížkem. Paní bytné podávaly otcům ruce a slibovaly jim, že se budou o jejich děti starat jako o vlastní, že je budou držet v čistotě a pořádku a nebudou šetřit na jídle.

Říjen 2023

pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle
						1 Igor	2 Olívie Oliver	3 Bohumil	4 František	5 Eliška	6 Hanuš	7 Justýna	8 Věra
9 Štefan Sára	10 Marina	11 Andrej	12 Marcel	13 Renáta	14 Agáta	15 Tereza	16 Havel	17 Hedvíka Heda	18 Lukáš	19 Michaela	20 Vendelín	21 Brigita	22 Sabina
23 Teodor	24 Nina	25 Beáta	26 Erik	27 Šarlota Zoe	28 St. svátek	29 Silvie	30 Tadeáš	31 Štěpánka					

Nejstarší zachovalá zděná stavba města, děkanský kostel sv. Havla z 2. poloviny 11. století.

Do roku 1580 to byl kostel Panny Marie.

Přiblížily se vánoční svátky. Bylo blátivo a sychravo, jenom hory zbělely a pahorek čnicí nad zasilatelstvím Julia Wachtla dýchal hustou mlhu. Na okresním městě leželo kalné nebe, nevlídné jako strop starého skladiště, ověšený pavučinami, že by je hospodyně dosáhla smetákem ... Převalilo se několik dní i přiblížil se Silvestr a okresní město se chystalo oslavit tento svátek nezřízeným veselím ... A když nadešel večer, tu se davy lidí valily k Národnímu domu. Nakadeřené dámy v pelerinkách a svátečně odění páni, všichni naladěni k šprýmům ...

Prosinec 2023

pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				Iva	Blanka	Svatoslav	Barbora	Jitka	Mikuláš	Ambrož Benjamín Benjamín	Květoslava	Vratislav Vratislava Vratislava	Julie
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Dana	Simona	Lucie	Lýdie	Radana Radan	Albína	Daniel	Miloslav	Ester	Dagmar	Natálie	Šimon	Vlasta	Štědrý den Adam a Eva
25	26	27	28	29	30	31							
Boží hod	Druhý svátek vánoční Štěpán	Žaneta	Bohumila	Judita	David	Silvestr							